

UDKAST

Handlingsplan for en fornyset energispareindsats

Energibesparelser og marked

Økonomi- og Erhvervsministeriet

December 2004

Kapitel 1

Indledning

Energi er afgørende for, at et moderne samfund kan fungere. Årligt udgør forbrugernes energjudgifter excl. transport mere end 70 mia. kr. En effektiv energianvendelse er derfor medbestemmende for mulighederne for vækst, beskæftigelse, langsigtet energiforsyningsikkerhed og bæredygtig udvikling.

Regeringens politik på energiområdet har i de senere år især været fokuseret på at fremme liberaliseringen af energiforsyningen og skabe bedre rammer for konkurrencen til gavn for forbrugere og virksomheder.

Med denne handlingsplan for en fornyet energispareindsats fremlægger regeringen en strategi for en fremadrettet, markedsbaseret indsats. Planen indeholder en række nye konkrete energispareinitiativer samt forslag til en ny organisering af indsatsen.

Energispareindsatsen skal understøtte de langsigtede udfordringer, som Danmark står overfor. Øget robusthed i energiforsyningen, konkurrencefordele og eksportmuligheder kan bidrage til, at Danmark bedre kan drage fordel af globaliseringen.

Der har gennem årtier været en målrettet og differentieret energispareindsats, og der er sket en betydelig effektivisering af energianvendelsen. Energiforbruget har siden 1980 været nogenlunde konstant, selv om bruttonationalproduktet er steget med ca. 50 %.

Der er fortsat et betydeligt potentiale for energieffektiviseringer og energibesparelser. Potentialerne realiseres af forskellige årsager ikke altid af sig selv. Der er brug for en effektiv energispareindsats med fokus på realisering af de store, rentable besparelspotentialer. Indsatsen skal medvirke til at reducere energiforbrugernes og virksomhedernes energiregning.

Styrkelsen af energispareindsatsen har især fokus på bygningers energiforbrug. De centrale initiativer er stramning af energibestemmelserne i bygningsreglementet, en ny forbedret energimærkningsordning samt bedre tilsyn med kedler og ventilationsanlæg og endelig en særlig indsats i forhold til den offentlige sektor.

Samtidig etableres der et EnergispareForum, som skal medvirke til at sikre en effektiv og samordnet markedsbaseret indsats for realiseringen af energibesparelser, der fremmer vækst, erhvervsudvikling, forsyningsikkerhed og miljø.

De væsentligste nye initiativer er:

Opvarmning – bygninger:

- Stramning af energikravene i bygningsreglementet med 25-30 % fra 2006.
- Målsætning om yderligere stramning af energikravene med ca. 25 % fra 2010.
- Ophæve tilslutningspligt samt forbud mod elvarme ved nye lavenergibygninger.
- Krav i bygningsreglementet til eksisterende bygninger i forbindelse med større renoveringer, skift i varmemeforsyning, udskiftning af kedler samt vinduer og tagdækning.
- Fastholde og videreudvikle en ambitiøs energimærkning af bygninger.

Erhvervslivet:

- Effektivisere rådgivnings- og kampagneindsatsen over for erhvervslivet.
- Fremme salget af energitjenester.

Den offentlige sektor:

- Krav om energirigtigt indkøb og gennemførelse af rentable energibesparelser samt synliggørelse af elforbrug i statslige institutioner.
- Arbejde for at tilsvarende krav kommer til at gælde for kommuner og regioner.

Apparater og produkter:

- Opprioritere den internationale indsats vedrørende energimærkning og normer.
- Fremme synliggørelse af energiforbruget og udvikling af avancerede energimålere.

Informations- og adfærdspåvirkning:

- Styrke informationsindsatsen om energibesparelser.

Forskning og udvikling samt priselastiske forbrug:

- Fremme og målrette forskning, udvikling og markedsmodning af energieffektive teknologier.

Den samlede indsats vurderes at medføre årlige energibesparelser på godt 5 PJ i investeringernes levetid. Det svarer til godt 1 % årligt af energiforbruget hos forbrugerne i Danmark excl. energiforbrug til transport. Den årlige energibesparelse svarer til en reduktion af forbrugernes og virksomhedernes årlige energiudgift på ca. 1,1 mia. kr. Den årlige energispareindsats vil kræve investeringer og virkemiddelomkostninger på ca. 4,3 mia. kr. hvilket giver en simpel tilbagebetalingstid på ca. 4 år. Der er således tale om rentable investeringer.

Handlingsplanen indgår som en del af grundlaget for den langsigtede energistrategi frem mod 2025, som regeringen vil fremlægge inden den 1. marts 2005.

I tilknytning til handlingsplanen har Energistyrelsen udarbejdet en faglig baggrundsrapport, som nærmere beskriver baggrund, forudsætninger og rammer for den fremtidige indsats. Rapporten er tilgængelig på Energistyrelsens hjemmeside. www.ens.dk

Kapitel 2

Rammer og mål for en fornyet energispareindsats

Langsigtede udfordringer

På energiområdet er der en række store, langsigtede udfordringer, som udgør de overordnede rammer for den fremtidige energipolitik. Effektivisering af energianvendelsen er et centralt element i en energipolitik, som tager de langsigtede udfordringer alvorligt.

Langsigtede energipolitiske udfordringer:

- *Globalisering, vækst og erhvervsudvikling.* Globaliseringen skaber øget international konkurrence. Hvis Danmark skal klare sig godt og dermed bevare grundlaget for vor høje velstand, skal vi konkurrere på idérigdom, dygtighed og højteknologi. Vi skal fremme konkurrencedygtige rammevilkår for arbejdskraftens udvikling og virksomhedernes vækst. Effektive energimarkeder og effektivisering af energianvendelsen er centrale elementer heri.
- *Fastholdelse af en høj forsyningsikkerhed* og mindskelse af afhængigheden af fossile energikilder. Stærkt stigende energiforbrug i verden medfører stigende pres på ressourcerne og på priserne, samtidig med at stadigt større dele af olieforsyningen vil komme fra stadigt færre lande.
- *De globale miljøproblemer*, i særdeleshed klimaproblemerne, og ikrafttrædelse af Kyoto-forpligtelserne forudsætter kraftige globale reduktioner af udledningen af drivhusgasser, herunder ikke mindst CO₂ fra energianvendelsen.

Regeringens vækststrategi *Vækst med vilje*, har som mål at skabe fremtidsrettede vilkår for danske borgere og virksomheder i en stadig mere global verden. Strategien har fokus på en effektiv udnyttelse af produktionsfaktorerne, som reducerer omkostningerne og dermed øger konkurrenceevnen og væksten.

Energi er et vigtigt element i strategien. Der skal udvikles effektive energimarkeder, men der skal også satses på at fremme energibesparelser og energieffektivisering, som medvirker til at øge mulighederne for vækst og beskæftigelse til gavn for forbrugere og virksomheder.

Stigende energieffektivitet er på længere sigt et væsentligt middel til at reducere afhængigheden af fossil energi og til at mindske sårbarheden over for prisstigninger på energi. Dermed medvirker det til at øge den langsigtede energiforsyningsikkerhed. På kortere sigt kan energieffektivisering i sammenhæng med et mere fleksibelt forbrug være med til at mindske behovet for investeringer i ny elproduktionskapacitet og transmissionsnet og dermed øge forsyningsikkerheden.

Samtidig er øget energieffektivisering et centralt element i opfyldelsen af internationale og nationale miljøkrav. De store globale krav om reduktion af udledningen af CO₂ fra især energianvendelsen som led i stabiliseringen af drivhusgaskoncentrationerne forudsætter en betydelig forøgelse

af energieffektiviteten i energiproduktionen og i slutanvendelserne, samtidig med en stigende anvendelse af vedvarende energikilder. Som led heri er der behov for yderligere teknolog udvikling.

Samlet set skal fornyelsen af energispareindsatsen medvirke til at imødekomme de udfordringer, som globalisering og vækst, forsyningsikkerhed og de globale miljøproblemer stiller os overfor.

Principper for den konkrete energispareindsats

Der er en række rentable energibesparelser, som af forskellige grunde ikke realiseres i dag. Dette skyldes bl.a. forskellige former for barrierer, forkerte incitamentsstrukturer og uhensigtsmæssige markeder for energieffektive produkter og løsninger. Barriererne er bl.a. manglende information og viden, dårlige finansieringsforhold mv.

Grundprincipper for nyorientering af energispareindsatsen:

- *Omkostningseffektivitet.*
- Fremme *konkurrenceevne* og velfærd gennem *lave energiregninger* for virksomheder og forbrugere.
- Fokus på *realisering* af store, rentable besparelspotentialer med virkemidler med lave omkostninger.
- En *balanceret* indsats i forhold til de forskellige sektorer og energianvendelser.
- En markedsbaseret indsats, der fremmer *velfungerende og effektive markeder* for energieffektive, rentable produkter og løsninger.
- Prioritering af *internationale* og specielt EU initiativer.
- Fremme udviklingen af mere *effektive produkter* som kan medvirke til *erhvervsudvikling og eksport* blandt andet gennem forskning og udvikling.

Der er derfor behov for forskellige former for virkemidler og initiativer, som kan medvirke til at sikre *realiseringen* af besparelserne, så mulighederne ikke blot kortlægges eller dokumenteres, men rent faktisk også *udnyttes*. Indsatsen skal være til gavn for såvel samfundet som den enkelte energiforbruger.

Regeringen prioriterer en markedsorienteret energispareindsats, hvor der er fokus på store, rentable besparelspotentialer og på virkemidler, som kan realisere en betydelig del heraf med lave omkostninger. Det skal være let for energiforbrugerne at effektivisere energianvendelsen. På markederne for de forskellige energiforbrugende produkter skal der være gennemsigtighed om pris og kvalitet, og der skal være information, som gør det enkelt at vælge de produkter, der bedst svarer til forbrugernes behov.

Kvoteregulering af CO₂-udledning er et eksempel på et tiltag, der via af markedsmekanismerne kan øge efterspørgslen efter omkostningseffektive energibesparelser. Udbygning af et marked for energitjenester er også et eksempel på et markedsrettet tiltag. Salg af energiydelser som varme

eller belysning i stedet for energi kan give sælgerne incitamentet til at gennemføre energieffektiviseringer og dermed gøre det lettere for forbrugerne.

Indsatsen for at effektivisere energianvendelsen er i stigende grad international. Regeringen støtter denne udvikling. En international indsats forøger initiativernes effekt og reducerer omkostningerne. Det betyder også, at erhvervenes konkurrenceforhold ikke belastes i samme grad ved fælles EU-initiativer som ved national enegang.

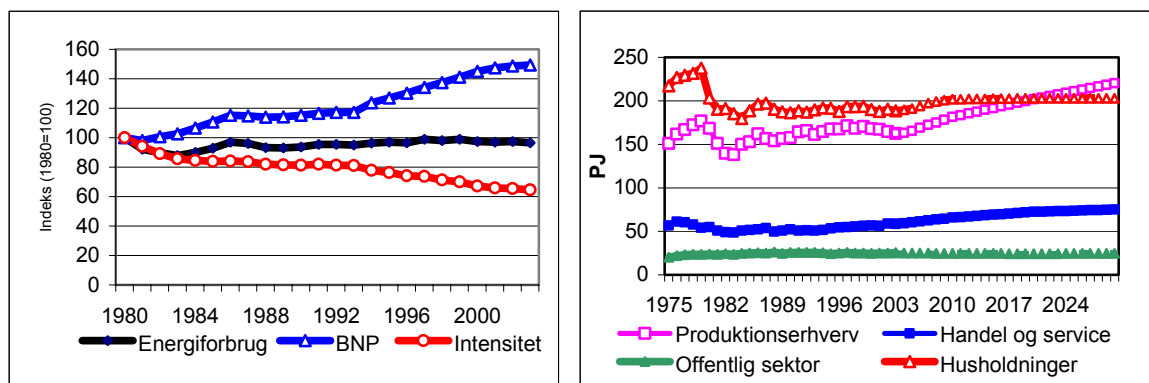
Energispareindsatsen kan endvidere fremme erhvervsudvikling og eksport. Forskning, udvikling og markedsmodning af energieffektive teknologier kan medvirke til at fastholde og udbygge den danske produktion og eksport af energiudstyr og –viden.

Oversigt over EU-initiativer til fremme af energibesparelser:

- Energimærkning af apparater og produkter, som i dag omfatter 8 forskellige apparattyper, primært hvidevarer. Ordningen har medført store energibesparelser. Regeringen vil arbejde for, at mærkningsordningen udvides til flere produkter og gøres mere dynamisk.
- Minimumseffektivitetsstandarder (normer) for energiforbrugende produkter. Regeringen vil arbejde for, at Eco-design direktivet endeligt vedtages snarest muligt, således at der kan ske en øget indsats inden for fastsættelse af normer.
- Direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (bygningsdirektivet), som indeholder krav til beregninger af bygningers energiforbrug samt krav om energimærkning af bygninger og kontrol af kedler og ventilationsanlæg. Regeringen lægger op til, at direktivet implementeres på et ambitiøst niveau.
- Forslag til direktiv om energieffektivisering og energitjenesteydelser (Energy Service direktivet). Forslaget indeholder mål for besparelsesindsatsen samt initiativer til fremme af energispareindsatsen gennem salg af ydelser som energitjenester og energirådgivning mv. Regeringen arbejder aktivt for, at direktivet vedtages snarest muligt.

Udviklingen i energiforbrug

Det samlede endelige energiforbrug (eksklusiv transport) har været nogenlunde konstant siden 1980. I samme periode er BNP vokset med ca. 50 %. Det betyder, at energiforbruget pr. BNP enhed (intensiteten) i gennemsnit er faldet med 1,9 % per år.

Figur 1: Historisk udvikling i endeligt energiforbrug og fremskrivning af energiforbruget i de forskellige sektorer.

Der er udarbejdet en ny basisfremskrivning af energiforbrugets udvikling, hvor der ikke indgår nye initiativer. Der således ikke tale om en prognose, men alene om en referenceudvikling. I denne fremskrivning stiger energiforbruget i perioden 2003-10 i gennemsnit med godt 1 % per år. Herefter falder væksten frem mod 2030 til ca. 0,5 % per år.

Det er særligt energiforbruget i produktionserhvervene og i nogen udstrækning også energiforbruget i privat handel og service, som stiger i fremskrivningen. I husholdninger stiger elforbruget til apparater mv., hvorimod energiforbruget til opvarmning er nogenlunde konstant.

Fremskrivningen og forudsætninger herfor er nærmere beskrevet i Energistyrelsens baggrundsrapport.

Besparelspotentialerne

Selv om der i gennem de senere år er realiseret betydelige energibesparelser, findes der fortsat store rentable besparelsemuligheder. Der opstår hele tiden ny besparelsemuligheder som følge af den teknologiske udvikling, og selv om der gennemføres besparelser sker der ikke en væsentlig reduktion af potentialet.

Ved brug af virkemidler med lave omkostninger skønnes det samfundsøkonomiske rentable besparelspotentiale med dagens teknologi her og nu at udgøre mindst 10 % af energiforbruget. Gennemføres besparelser i takt med at udstyr, processer og bygninger forbedres, vedligeholdes eller udskiftes, vil der, forudsat teknologisk udvikling bl.a. som følge af en forstærket forsknings- og udviklingsindsats, i alt kunne realiseres samfundsmæssigt attraktive besparelser på op mod 25 % i løbet af de næste 10 år.

Forudsætninger for opgørelse af potentialerne:

De *samfundsøkonomiske potentialer* er de besparelsesmuligheder, som er samfundsøkonomisk rentable. Beregninger viser, at følgende privatøkonomiske tilbagebetalingstider giver samfundsøkonomisk balance:

Husholdninger mv.	El	1,5 - 3 år
	Varme	4 - 8 år
Erhvervsliv:	El	4 - 8 år
	Procesenergi	8 - 15 år

Ved opgørelse af de *privatøkonomiske potentialer* på kort sigt er der for erhvervslivet anvendt tilbagebetalingstider på 0-2 år, og for øvrige sektorer en tilbagebetalingstid på 0-4 år. For rumvarmebesparelser regnes med en tilbagebetalingstid på 8-10 år som følge af besparelsernes lange levetid. Hvis besparelserne finansieres med et realkreditlån, vil besparelserne give overskud for forbrugerne fra dag ét.

I forhold til rumvarme betyder de relativt høje afgifter på energi til opvarmning, at det kan være økonomisk rentabelt for forbrugerne at gennemføre besparelser, som ikke er rentable for samfundet. Derfor er det privatøkonomiske potentiale inden for dette område betydeligt større end det samfundsøkonomiske potentiale. Det modsatte er tilfældet i forhold til erhvervslivets el- og procesenergiforbrug. Virksomhedernes krav om meget korte tilbagebetalingstider, kombineret med et relativt lavt afgiftsniveau, gør, at det samfundsøkonomiske besparelspotentiale er betydeligt større end det privatøkonomiske potentiale.

Tabel 1: Potentialer for energibesparelser inden for de forskellige områder

Slutanvendelse	Endeligt energiforbrug 2003 (PJ)	Samfundsøkonomisk potentiale frem til 2015		Privatøkonomisk potentiale (%)	
		%	PJ	Her og nu	Frem til 2015
Rumvarme	217,6	24 %	51,3	18 %	47 %
Industrielt proces	66,5	25 %	16,5	13 %	27 %
Belysning	24,0	24 %	5,7	19 %	60 %
Køl/frys	15,1	28 %	4,3	10 %	35 %
Elmotorer	12,4	15 %	1,9	10 %	30 %
Ventilation	11,9	40 %	4,8	13 %	38 %
Pumpning	8,4	35 %	2,9	14 %	42 %
Øvrige	71,3	24 %	17,2	11 %	33 %
I alt	427,2	24 %	104,5	16 %	42 %

Anm.: Potentialerne viser hvor meget der kan spares i forhold til dagens energiforbrug, dvs. uden vækst i energitjenesteniveauet. En del af potentialerne vil blive realiseret som led i den løbende effektivitetsforbedring, og indgår derfor i fremskrivningen af energiforbruget. Både det samfundsøkonomiske og det privatøkonomiske potentiale er et gennemsnit af erhvervenes og husholdningernes potentialer.

Med en årlig energiregning på mere end 70 mia. kr. for virksomheder og borgere vil en øget realisering af potentialet for energibesparelser give betydelige reduktioner af de årlige energjudgifter.

Målsætninger

Det er et bærende princip for regeringen, at politisk fastsatte målsætninger bør nås så omkostningseffektivt som muligt. Delmålsætninger vil, i forhold til et overordnet mål, ofte være i modstrid med dette overordnede hensyn, da delmålsætninger som udgangspunkt vil føre til, at det overordnede mål ikke nås på den mest omkostningseffektive måde. I forhold til opfyldelsen af CO₂-målsætningen er udgangspunktet derfor, at der ikke bør fastsættes CO₂-delmål for enkelte sektorer eller områder.

De langsigtede udfordringer tilsiger, at energiforbruget også fremover holdes i ave. Det er derfor naturligt at arbejde for, at energiforbruget på sigt fastholdes omkring det nuværende niveau. Der er fortsat et betydeligt besparelspotentiale, som er samfundsøkonomisk attraktivt, men udviklingen i energiforbruget afhænger også af den økonomiske vækst, som er usikker.

Med hensyn til målsætninger for besparelsesindsatsen på kort sigt har Europa Kommissionen fremlagt forslag til direktiv om energieffektivisering og energitjenesteydelser, som indeholder forslag om bindende besparelsesmål for de enkelte medlemslande på 1 % per år i 6 år fra 2006. Der er tale om et mål for effekten af de forskellige besparelsesinitiativer, herunder også regulering, afgifter, mv. Forslaget betyder, at opfyldelsen af målet vil resultere i, at energiforbruget efter de 6 år vil være 6 % lavere, end det ville have været uden besparelsesindsatsen. Med initiativerne i handlingsplanen vurderes effekten af den samlede besparelsesindsats at svare til godt 1 % årligt.

Ifølge forslaget er det muligt at medregne effekten af besparelsesinitiativer, som er iværksat siden 1991, i det omfang disse initiativer stadig har effekt i perioden 2006 til 2012. Samtidig indeholder forslaget et særligt besparelsesmål på 1½ % per år for den offentlige sektor. Målet for den offentlige sektor indgår i det overordnede 1 % besparelsesmål.

Regeringen støtter direktivforslaget, men lægger ligesom de fleste af de øvrige medlemslande vægt på, at de EU-fastsatte målsætninger bliver vejledende for medlemslandene.

Målsætninger for energispareindsatsen:

- I perioden 2006-12 skal effekten af de samlede offentlige initiativer til fremme af energibesparelser i gennemsnit udgøre mindst 1 % årligt af det nuværende energiforbrug (excl. transport) hos forbrugerne, det vil sige i alt 6 % i 2012.
- I perioden frem mod 2025 er det et vejledende pejlemærke, at det samlede energiforbrug (excl. transport) hos forbrugerne fastholdes på det nuværende niveau.

Kapitel 3

Nye initiativer

For at øge realiseringen af de store rentable besparelsemuligheder fremlægger regeringen en ny, markedsorienteret strategi for energispareindsatsen. Den består af en række konkrete tiltag, som reviderer og målretter den nuværende myndighedsregulering. Samtidig lægges der op til en ny og mere effektiv organisering af indsatsen. Denne er nærmere beskrevet i kapitel 4.

Udformningen af den fremtidige indsats tager udgangspunkt i et ønske om at tilrettelægge en balanceret, men effektiv indsats, der samlet betaler sig tilbage over en kortere årrække. De nye initiativer retter sig i stor udstrækning mod reduktion af energiforbruget til opvarmning. Indsatsen inden for dette område er i dag begrænset, og der er store uudnyttede besparelspotentialer. Der er også en række nye initiativer rettet mod den offentlige sektor, erhvervslivet samt apparater mv. De konkrete initiativer er nærmere beskrevet i dette kapitel.

Nye og eksisterende bygninger

Op mod 40 % af energiforbruget anvendes i bygninger, og den årlige energiregning til opvarmning udgør mere end 30 mia. kr. Som led i at møde de langsigtede udfordringer er det derfor vigtigt, at energiforbruget til opvarmning reduceres. De tekniske muligheder eksisterer.

Regeringen lægger derfor - som et af de helt centrale elementer i handlingsplanen - op til, at der gøres en særlig indsats for at fremme energibesparelser i nye og eksisterende bygninger.

Nye bygninger skal stå de næste 50-100 år. Derfor er det vigtigt, at de fra starten er så energieffektive, som det er teknisk og økonomisk forsvarligt. Ved nybyggeri er mer-investeringen for at reducere energiforbruget forholdsvis begrænset, set i forhold til de betydelige energibesparelser, der kan opnås på driften over bygningens levetid.

Energikravene til nybyggeriet er skærpet ganske betydeligt gennem de sidste 25 år. Og der må fortsat løbende ske en skærpelse af de energimæssige krav til nye bygninger i overensstemmelse med de tekniske og økonomiske muligheder. Som led heri er der behov for en langsigtet plan, der giver tid til at gennemføre den nødvendige forskning og udvikling, og til at industrien, rådgiverne og håndværksbranchen kan få de mere effektive komponenter og bygninger på markedet. Efter EU's bygningsdirektiv skal energibestemmelserne revurderes hvert femte år.

Krav i bygningsreglementet om maksimalt varmetab:

- BR 82: En ny bygning må bruge ca. 10 liter olie pr. m^2 .
- BR 95: En ny bygning må bruge 7,5 liter olie/ m^2 .

De fremtidige krav kan ikke direkte sammenlignes med de hidtidige, men kan omregnes til

- Nye energikrav 2006: En ny bygning må bruge 5,5 liter olie/ m^2 .
- Nye energikrav 2010: En ny bygning må bruge 4,2 liter olie/ m^2 (pejlemærke).
- Nye energikrav 2015: En ny bygning må bruge 3 liter olie/ m^2 (pejlemærke).
- Gennemsnitligt nettovarmeforbrug i eksisterende bygninger i dag: 14 liter olie/ m^2 .

Som led i udviklingen af byggeri, som har et lavere energiforbrug end kravene i de nye energibestemmelser i bygningsreglementet (lavenergibygninger) skal der sættes fokus på forskning, udvikling og demonstration, ligesom der skal være incitamenter til etablering af bygninger, som er bedre end de aktuelt gældende krav.

Fremtidig skærpelse af krav til energiforbruget vil blive baseret på såvel teknologisk udvikling som rentabilitet i sådanne krav.

For bygninger med et særligt lavt energiforbrug er fjernvarme- eller naturgasforsyning ikke samfunds- og privatøkonomisk rentabel. Omkostningerne til etablering af et vandbåret opvarmningssystem og tilslutning til de kollektive systemer er forholdsvis store. Fritagelse for tilslutning og ophævelse af forbudet mod elvarme vil gøre det mere attraktivt at opføre lavenergibygninger.

Regeringen lægger vægt på, at kravene i bygningsreglementet overholdes. Det er derfor nødvendigt med en effektiv kontrol i forbindelse med byggesagsbehandlingen. Energimærkningen af nye bygninger skal medvirke hertil.

Med henblik på at fremme energibesparelser i nye bygninger vil regeringen:

- Skærpe bygningsreglementets energikrav til nybyggeri med 25-30 % fra 2006.
- Have som målsætning at skærpe energikravene yderligere med ca. 25 % i 2010 og fortsætte stramningerne i 2015.
- Definere to klasser af lavenergibygninger i det nye bygningsreglement, som bruger hhv. 25 % og 50 % mindre energi end kravene fra 2006.
- Ophæve kravene om tilslutningspligt til fjernvarme og naturgas samt forbudet mod anvendelse af elvarme for lavenergibygninger.
- Skærpe tilsynet med, at bygningsreglementet overholdes.

De **eksisterende bygninger** vil i lang tid fremover udgøre hovedparten af bygningsbestanden. Energiforbruget i eksisterende bygninger er meget stort. Efter et betydeligt fald i varmekonsumet

i starten af 1980'erne, har forbruget været nogenlunde konstant. Der er fortsat et væsentligt potentiale for økonomisk attraktive besparelser. Kun en lille del af disse muligheder realiseres i dag. Det gælder om at inddrage energiforbedringer i forbindelse med renoveringer, som gennemføres alligevel. Så er merinvesteringen ved energibesparelser begrænset, og mange besparelser er rentable.

Derfor vil der fremover i bygningsreglementet blive stillet energimæssige krav ved større renoveringer mv. af eksisterende bygninger, og ved renovering af konkrete bygningselementer. Der vil være specifikke energikrav i forbindelse med udskiftning af tagdækning eller vinduer på en facade samt ved skift af varmforsyning og udskiftning af olie- og gaskedler. Der er tale om krav som er rentable for forbrugerne.

*Hvad kan der gøres i **eksisterende bygninger**:*

- Det gennemsnitlige energiforbrug i eksisterende bygninger er (14 l. olie/m²) næsten 3 gange så højt som bygningsreglementets nye energikrav gældende fra 2006.
- Efterisolering på loft har typisk meget korte tilbagebetalingstider på omkring 3-6 år og kan ofte gennemføres uden indgreb i bygningens konstruktioner.
- Hulmursisolering har typisk korte tilbagebetalingstider på omkring 5-10 år.
- Ved renoveringer af større bygninger er nogle af de mest oplagte energibesparelsetiltag efterisolering af facader og gavle, udskiftning til energiruder og ventilation med varmegenvinding.
- Udskiftes en gammel cirkulationspumpe til en energisparepumpe vil et enfamiliehus typisk kunne spare ca. 400 kWh årligt. Udgiften på ca. kr. 2.500,- er tilbagebetalt på ca. 4 år. På landsplan svarer reduktionen til Odenses årlige elforbrug.

Energimærkning af bygninger synliggør bygningens energimæssige standard og besparelsemuligheder. Uden denne viden er det ofte svært at realisere energibesparelser. Regeringen lægger op til, at kravene i EU's bygningsdirektiv om energimærkning af bygninger mv. implementeres på et ambitiøst niveau.

Energimærkning af bygninger i forbindelse med salg skal være mere effektiv, grundig og brugervenlig, og der vil komme krav om energimærkning ved udlejning og om mærkning af nye bygninger. Bygninger over 1000 m² skal energimærkes regelmæssigt. Samtidig indføres eftersynsordninger for kedler og ventilationsanlæg. I forhold til i dag skal der ske en effektivisering af energimærkningsordningen således, at mærkningen fører til realiseringen af flere energibesparelser.

Som led i effektivisering af energimærkningsordningen igangsættes et arbejde for at integrere energimærkningen og tilstandsrapporter i en fælles ordning i videst muligt omfang.

I forlængelse af mærkningsordningerne er der brug for en supplerende indsats for at øge *realiseringen* af varmebesparelser i eksisterende bygninger. Mærkningen har vist sig ikke at være nok til at sikre, at en væsentlig andel af de påviste og økonomisk attraktive besparelser realiseres.

Et element til at fremme realiseringen af varmebesparelser er at gøre det enklere for forbrugerne at foretage de energimæssige forbedringer, som fremgår af energimærkningen. Det er derfor vigtigt, at byggebranchen aktivt medvirker til at markedsføre mulighederne for at gennemføre energibesparelser i bygninger, herunder gennem standard- og pakkeløsninger til faste priser.

Det er afgørende, at der er de rigtige incitamenter til at gennemføre fornuftige og langsigtede energibesparelser. Her spiller den tarifstruktur, som selskaberne anvender en afgørende rolle. Store faste tariffer betyder lavere variable tariffer og reducerer dermed incitamenterne til at gennemføre energibesparelser.

Med henblik på at fremme varmebesparelser i eksisterende bygninger vil regeringen:

- Indføre krav om, at alle eksisterende bygninger ved større renoveringer skal have udført de energimæssige forbedringer, der fremgår af energimærkningen.
- Indføre specifikke krav i bygningsreglementet i forbindelse med udskiftning af tagdækning, vinduer på en facade, olie- og gaskedler samt skift af varmforsyning.
- Igennem lovgivning gennemføre en mere effektiv og brugervenlig energimærkning af bygninger ved salg og udlejning.
- Indføre regelmæssig energimærkning for bygninger over 1000 m².
- Indføre eftersynsordninger for kedler og ventilationsanlæg.
- Arbejde for integration af energimærkning og tilstandsrapporter.
- Undersøge mulighederne for at reducere de faste tariffer.
- Styrke aktørernes indsats for at fremme realisering af energibesparelser, herunder markedspåvirkning, kampagner, mv.
- Indgå aftaler med byggebranchen om at de aktivt markedsfører muligheder for at realisere energibesparelser, bl.a. gennem standard- og pakkeløsninger.

Energibesparelser i erhvervslivet

Erhvervslivet har gennemført store energieffektiviseringer de sidste 10 år. Derfor er energiforbruget uændret trods betydelig økonomisk vækst. Forbedret energieffektivitet øger konkurrenceevnen og reducerer sårbarheden over for stigende energipriser.

Basisfremskrivningen af energiforbruget viser en betydelig stigning i energiforbruget i erhvervslivet i de kommende år, blandt andet som følge af en betydelig vækst og bortfald af besparelsesinitiativer. Potentialerne for energieffektivisering er stadig store. Der er derfor brug for en fortsat indsats. Virksomhederne stiller typisk krav om forholdsvis korte tilbagebetalingstider. Samtidig er erhvervslivets energipriser lave set i forhold til husholdningernes, da erhvervslivet generelt ikke betaler energiafgifter. Derfor er der her forholdsvis store *samfundsøkonomisk* attraktive besparelsesmuligheder.

En række større, energitunge virksomheder er fra 2005 omfattet af CO₂-kvote-ordningen. Ved udarbejdelsen af CO₂-allokeringsplanen for 2008-12 vil regeringen tage stilling til, om CO₂-kvoteordningen skal udvides til at omfatte flere af de større virksomheder, herunder virksomheder som i dag har mulighed for at få reduceret deres CO₂-afgiftsbetaling, hvis de indgår en aftale om energibesparelser.

Skatteministeren vil nedsætte et udvalg, der bl.a. skal analysere sammenhængen mellem energifgifts- og CO₂-kvotesystemet og pege på mulige løsninger af det såkaldte dobbeltreguleringsproblem.

Det skal være let for virksomhederne at gennemføre energibesparelser. Rådgivning og målrettede kampagner kan være et effektivt middel til at få besparelsemulighederne frem i lyset. Det afgørende er imidlertid, at besparelsemulighederne udnyttes, og den fremtidige indsats skal derfor i højere grad fokusere på realiseringen af energibesparelser.

Salg af energitjenesteydelser, hvor leverandører af energi eller andre virksomheder påtager sig at gennemføre og finansiere energibesparelserprojekter mod at få del i den opnåede besparelse, kan også være med til at gøre det let for virksomhederne at realisere energibesparelser.

Systematisk energiledelse og fokus på energieffektivitet ved projektering og indkøb af nye anlæg kan medføre betydelige energibesparelser til lave omkostninger. Det er derfor vigtigt, at fremme udbredelsen af energiledelse og energibevidst projektering og -indkøb. Som led heri skal der sættes på synliggørelse af forbruget og på muligheder for bench marking af sammenlignelige virksomheder.

I industrien er der store mængder overskudsvarme, som ikke udnyttes til trods for, at der er mulighed for at nyttiggøre varmen enten internt i virksomheden eller i den lokale fjernvarmeforsyning. Ved udnyttelse af overskudsvarmen kan opnås energibesparelser.

*For at effektivisere energianvendelsen i **erhvervslivet** vil regeringen:*

- Effektivisere rådgivnings- og informationsindsatsen, herunder øget fokus på realiseringen af de anviste besparelser.
- Fremme salget af energitjenesteydelser. Indsatsen overfor erhvervslivet vil blive tilrettelagt, så energitjenesteydelser fremmes. Der gennemføres desuden en informationskampagne, der skal medvirke til at skubbe markedet igang.
- Fremme anvendelsen af energiledelse, energibevidst projektering, energirigtigt indkøb samt synliggørelse og bench-marking af energiforbruget.
- Fremme udnyttelsen af overskudsvarme.

Styrket indsats i den offentlige sektor

Der er fortsat et betydeligt energibesparelspotentiale i den offentlige sektor. Der er f.eks. meget store variationer i kommuners og institutioners energiforbrug. Regeringen lægger vægt på, at den offentlige forvaltning er omkostningseffektiv, så borgernes penge anvendes med omtanke.

Den offentlige sektor kan som en stor indkøber af energieffektive produkter og som en stor bygningsforvalter være med til at udvikle og fremme markederne for energieffektive produkter og løsninger, herunder gennem køb af energitjenesteydelser.

En ny undersøgelse viser, at der er en række barrierer for energibesparelser i den kommunale sektor. Det drejer sig bl.a. om økonomisk styring og organisering, manglende viden samt adfærd. Kommunalreformen kan medvirke til at nedbryde disse barrierer.

Som led i de nye krav om energimærkning af bygninger vil der for offentlige bygninger være krav om, at mærket er offentligt tilgængeligt. Energiforbruget skal løbende synliggøres på internettet, så der er mulighed for sammenlignende bench-marking på tværs af institutioner. Samtidig vil leverandører af energieffektivt udstyr og udbydere af energitjenesteydelser kunne orientere sig om markedsmuligheder, hvilket vil understøtte realiseringen af besparelspotentialet.

I forbindelse med Finanslov 2005 er der indgået en politisk aftale om bl.a. energibesparende foranstaltninger. Aftalen fokuserer specielt på energibesparelser i statslige institutioner, som følge af Elsparfondens indsats, nye energikrav til statslige bygninger og et nyt cirkulære om energieffektive indkøb i staten.

*For at fremme energibesparelser i **det offentlige** vil regeringen:*

- Stramme cirkulæret om energieffektivisering i staten, så institutionerne fra 2005 skal gennemføre energirigtige indkøb, energibesparelser med rimelig tilbagebetalingstid (op til 5 år) samt synliggøre det aktuelle elforbrug på Internettet.
- Undersøge mulighederne for, at tilsvarende krav indføres i kommunerne og regionerne.
- Sikre, at det offentlige går foran med køb af energitjenesteydelser. Der vil blive gennemført pilotprojekter, en barriereundersøgelse, og en målrettet informationskampagne.

Fremme af energieffektive apparater og produkter

Selvom der gennem de senere år er gennemført en betydelig indsats for at øge anvendelsen af energieffektive apparater stiger elforbruget til apparater mv. fortsat som følge af flere apparater og mere udstyr.

Der er stadig et stort potentiale, og der er behov for at udvide og videreudvikle indsatsen, både med hensyn til kundegrupper, apparatkategorier og effektive virkemidler.

De fleste apparater har en relativ kort levetid. Der kan derfor hurtigt opnås betydelige besparelser, hvis der ved udskiftning og nyindkøb vælges energieffektive apparater. De er normalt ikke meget dyrere, men kan give en betydelig energibesparelse og dermed en økonomisk gevinst.

Danmark udgør kun en lille del af markedet for store multinationale producenter. En stor del af indsatsen i forhold til apparater og produkter er derfor baseret på EU-regulering. Det gælder bl.a. den obligatoriske energimærkning, som løbende er udvidet til at omfatte flere typer af apparater, samt normer for apparaters energiforbrug.

Unødvendigt el- og standby forbrug:

- I et typisk kontor anvendes op mod 40 % af elforbruget efter fyraften.
- I en typisk familie går 10 % af elforbruget til apparater, der står standby. Det svarer til 400-500 kWh eller mellem 600-800 kr. årligt.

Normer for apparaters minimumseffektivitet og frivillige aftaler med producenter fjerner de dårligste produkter fra markedet og er effektive til at påvirke markedsudviklingen. Det kommende direktiv om Eco-design, som omfatter minimumseffektivitetsstandarder, vil være en god ramme for en styrket indsats i EU. Samtidig skal der sættes på, at EU-mærkningsordningen, som er et effektivt middel til at fremme salget af de energieffektive produkter, udvides til flere apparater.

I forlængelse af EU-kravene har Elsparefonden og elnetselskaberne gennemført kampagner og informationsaktiviteter for at påvirke markederne og fremme salget af de energimæssigt bedste produkter.

Synliggørelse af forbruget kan medvirke til at påvirke adfærd og energirigtig handling. Derfor bør der fremover anvendes mere avancerede målere, som giver mulighed for fjernaflæsning og tidsafhængige priser samt løbende at følge forbruget.

*Med henblik på at fremme **energieffektive apparater** vil regeringen:*

- Fastholde og videreudvikle den positive indsats for at fremme velfungerende markeder for de forskellige apparater.
- Prioritere internationale initiativer højt og arbejde aktivt for i samarbejde med andre lande at påvirke udviklingen. Særlige indsatsområder vil være energimærkning, normer og fælles initiativer til reduktion af standby forbruget.
- Fremme synliggørelse af energiforbruget. Det skal være let at følge eget forbrug og sammenligne med andres forbrug, f.eks. ved hjælp af avancerede målere.

Information og adfærdspåvirkning

Velfungerende markeder for energibesparelser og energieffektive produkter forudsætter nem adgang til relevant information. Derfor er gennemsigtighed et nøgleord i den fremtidige energi-

spareindsats. Information om energiforbrug og besparelsesmuligheder skal være let tilgængelig for borgere og virksomheder.

Det er desuden afgørende, at informationsindsatsen er koordineret og at der er sammenhæng mellem generelle og mere målrettede informations- og kampagneaktiviteter. Samtidig skal der som led i den løbende energispareindsats ske en generel information om energibesparelser og adfærdspåvirkning f.eks. gennem undervisningstilbud til skoler mv.

*Med hensyn til **information og adfærdspåvirkning** vil regeringen:*

- I samarbejde med aktørerne sikre forenklet adgang til information om energibesparelser. Indsatsen vil bl.a. omfatte internetportal og målrettet information.
- Sikre, at en del af de fremtidige midler til fremme af energibesparelser reserveres til generel information og adfærdspåvirkning.
- Fremme synliggørelse, herunder med selvtjekfunktioner, målere med displayfunktioner som løbende viser aktuelt og foregående periodes energiforbrug m.v.

Forskning, udvikling og markedsmodning

Det er afgørende, at der er fokus på forskning, udvikling og markedsmodning af energieffektive teknologier og produkter.

For at sikre en målrettet og effektiv indsats har Energistyrelsen i 2004 udarbejdet en forskningsstrategi for energieffektive teknologier for 2005-2015. Strategien lægger op til en fokusering af anvendelsen af Energiforskningsprogrammet og ELFOR's midler og skal understøtte handlingsplanens indsatsområder.

I regeringens oplæg om højteknologifonden er én af de fire visioner, at fremme en udvikling mod en bæredygtig og fremtidssikker energiforsyning baseret på nye energieffektive teknologier. Her skal udvikles indsatsområder, hvor nano-, informations- og kommunikationsteknologi vil kunne udvikles og anvendes i energispareteknologier.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at dansk forskning er internationalt orienteret og koncentrerer sig i større programmer, som giver mulighed for stabile forskningsmiljøer og innovation.

*Med hensyn til **forskning og udvikling i effektiv energianvendelse** vil regeringen:*

- Inden for rammerne af Energiforskningsprogrammet og ELFORs midler anvende mindst 0,5 mia. kr. fra 2005 til 2015 til dette formål. Herudover vil forskning i energieffektive teknologier indgå i højteknologifondens og forskningsrådenes indsats.
- Prioritere sammenhængende forskningsprogrammer, herunder dansk deltagelse i internationale forsknings- og udviklingsprogrammer.

Prisfølsomt (fleksibelt) elforbrug

Prisfølsomt elforbrug har ikke elbesparelser som primært formål, men bidrager til forsyningsikkerhed på kort sigt og til at udjævne spidsbelastninger i elforbruget.

En indsats for prisfølsomt elforbrug har fælles punkter med en indsats for øget energieffektivisering. Intelligente apparater, som reagerer på priser, vil også kunne være mere energieffektive. Avancerede målere er nødvendige for et prisfølsomt elforbrug, men også for viden om elforbrugets sammensætning med henblik på energieffektivisering.

Energieffektivitet og prisfølsomt elforbrug bør derfor kobles tættere sammen, både i forhold til rådgivning og i forhold til det teknologiske indhold i målere og apparater.

*For at fremme koblingen af energieffektivisering og **prisfølsomt elforbrug** vil regeringen:*

- Sikre, at der ved energirådgivning også bliver rådgivet om prisfølsomt elforbrug.
- Støtte forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter i energieffektive apparater og teknologier, som kan være med til at fremme prisfølsomt elforbrug, herunder fremme avancerede målere og intelligente apparater.

Kapitel 4

Den fremtidige organisering af energispareindsatsen

Det er afgørende, at indsatsen for at fremme energibesparelser er velorganiseret, og at de midler, som er til rådighed, anvendes så effektivt som muligt. Derfor lægger regeringen i handlingsplanen op til en reform af organiseringen af energispareindsatsen.

Udgangspunktet for en reform af den fremtidige indsats er et ønske om at tilrettelægge en balanceret, men effektiv indsats, der samlet betaler sig tilbage over en kortere årrække. Målet er, at virksomhederne og energiforbrugerne skal opleve, at indsatsen giver økonomisk gevinst og en fornuftig forrentning, som ellers ikke ville være opnået.

Regeringen lægger vægt på, at organiseringen af energispareindsatsen afspejler prioriteringen af indsatsen. Organiseringen skal understøtte den markedsorienterede strategi og de initiativer, som er beskrevet i handlingsplanen. Det er vigtigt, at de midler, der er til rådighed, leverer flest mulige realiserede rentable besparelser.

Nuværende organisering

Den nuværende organisering omfatter følgende aktører:

Energistyrelsen varetager myndighedsopgaver på hele energispareområdet. Udover lovgivningen og regelfastsættelsen på området omfatter det endvidere forhandlinger i EU-regi, implementering af og kontrol med EU-direktiver om bl.a. mærkning og normer samt en række driftsopgaver f.eks. i forbindelse med energimærkning af bygninger. Myndighedsopgaverne omfatter også fastsættelse af rammer for og kontrol med forsyningsselskabernes og Elsparefondens aktiviteter, ligesom styrelsen varetager opgaverne i forbindelse med aftaleordningen i erhvervslivet.

Erhvervs- og Byggestyrelsen varetager en række energirelaterede myndighedsopgaver på byggeområdet. Opgaverne omfatter bl.a. energibestemmelserne i bygningsreglementer, regler om individuel måling af el, gas, vand og varme, samt regler om nyttevirkning i varmeproducerende anlæg.

Elsparefonden blev oprettet i 1996 med elvarmekonvertering og fremme af effektive elapparater mv. i husholdning og i det offentlige som hovedopgaver. Ved elvarmekonvertering yder fonden tilskud og forhandler pris aftaler mv. I forbindelse med fremme af effektive elapparater gennemfører fonden kampagner, markedspåvirkning, frivillige aftaler samt synliggørelse af elforbruget. Fonden har bl.a. oprettet en A-klub, hvor offentlige institutioner mv. forpligter sig til at købe energieffektive produkter. Fondens årlige budget er ca. 90 mio. kr., som kommer fra et særligt elsparebidrag på elforbrug i husholdninger og den offentlige sektor mv. på 0,6 øre/kWh.

Net- og distributionsselskaberne (el, gas og varme) er pålagt at fremme energibesparelser hos deres forbrugere. Indsatsen skal være ikke-kommerciel og der ydes normalt ikke tilskud til inve-

steringer m.v. En hovedaktivitet for elnet- og delvis gasselskaberne er individuel rådgivning om besparelsesmuligheder hos større kunder. Herudover gennemføres kampagner, informationsaktiviteter mv. Elselskaberne har arbejdet med energibesparelser siden starten af 1990'erne. Naturgas- og fjernvarmeselskabernes aktiviteter har kun været formaliseret de sidste par år. Udgifterne finansieres via tariffene, og de udgør i alt knap 240 mio. kr. årligt.

Tabel 2: Oversigt over nuværende energispareindsats.

Aktør	Energiart	Omfang af indsats	
		Mio. kr.	Øre/kWh
Husholdninger og den offentlige sektor			
Elsparefond	El	90	0,6
Elnetselskaber	El	90	0,6
Fjernvarmeselskaber	Fjernvarme	40	0,15
Naturgasselskaber	Naturgas	9	0,1
Olieselskaber	Olie	0	
I alt for husholdninger og offentlig sektor		229	
Erhvervsliv (industri samt handel og service)			
Elnetselskaber	El	90	0,5
Naturgasselskaber	Naturgas	8	0,07
Olieselskaber	Olie	0	
Andre	Andet (kul, koks m.v.)	0	
I alt for erhvervsliv		98	
Samlet indsats i alt		327	

På det lokale niveau blev der med energispareloven fra 2000 oprettet en række *lokale energispareudvalg*. Deres opgave er at koordinere den lokale energispareindsats, herunder den indsats, der lokalt udføres af el-, naturgas- og fjernvarmeselskaber. De lokale udvalg har ikke noget selvstændigt budget.

Samlet anvender det offentlige årligt ca. 330 mio. kr. til fremme af energibesparelser fordelt med ca. 230 mio. kr. til husholdninger og den offentlige sektor og ca. 100 mio. kr. i erhvervslivet. Udgifterne svarer til ca. ½ % af forbrugernes energiudgifter. Samtidig afholder virksomheder og forbrugere betydelige midler til investeringer i energiforbedringer, ud over hvad der er anført i tabellen.

Net- og distributionsselskabernes samt Elsparefondens indsats er i dag navnlig orienteret mod at gøre det nemmere for forbrugerne at identificere og gennemføre energibesparelser.

Egentlige kommercielle aktiviteter i forbindelse med realisering af energibesparelser foregår kun i begrænset omfang, f.eks. som kommercielt salg af energitjenesteydelser.

Principperne for den fremtidige organisering

Set i forhold til de fremtidige udfordringer er den nuværende organisering af den forbruger- og virksomhedsrettede indsats som helhed ikke tilstrækkelig effektiv. Regeringen lægger derfor op til en nyorientering af organiseringen.

Det bærende princip for en nyorientering af indsatsen skal være, at den giver virksomhederne, borgerne og samfundet en økonomisk gevinst, som ellers ikke ville være opnået. Indsatsen skal derfor organiseres, så omkostningen samlet betaler sig tilbage over en kortere årrække, og der skal løbende ske en dokumentation af effekten. Som det fremgår af kapitel 2, findes der fortsat betydelige, rentable besparelspotentialer.

Energispareindsatsen bygger i høj grad på offentlig regulering. Eksempler herpå er bygningsreglement, mærkningsordningerne for bygninger og apparater samt eftersynsordninger for kedler og ventilationsanlæg. Indsatsen rettet mod energiforbrugerne skal bygge ovenpå denne regulering og være med til at sikre den fulde effekt heraf.

Indsatsen skal målrettes efter potentialer, der er økonomisk rentable set både privatøkonomisk og samfundsøkonomisk. Indsatsen skal hjælpe energiforbrugerne med at identificere og realisere rentable energibesparelser. Set over nogle få år kan forbrugerne opnå betydelig større besparelser end deres betaling til indsatsen.

Den nuværende offentlige indsats er meget ujævnt fordelt på energiarterne. Som det fremgår af tabel 2, er den relativt største indsats (øre/kWh) rettet mod besparelser i *elforbruget*, især i husholdninger og den offentlige sektor. Derimod er indsatsen rettet mod *varmebesparelser* forholdsvis begrænset. Der anvendes også relativt flere midler til energibesparelser i husholdninger og den offentlige sektor end i erhvervslivet. Samtidig er der en række energiforbrug, hvor der ikke er forpligtede energispareaktører. Det gælder specielt olieforbruget. Med baggrund i de store besparelspotentialer inden for opvarmningsområdet, lægger regeringen op til en opprioritering af denne indsats.

Der skal skabes større sammenhæng i indsatsen. Såvel Elsparefonden som elnetselskaberne arbejder med elbesparelser i husholdninger og det offentlige. Mange energiforbrugere anvender mere end én energiform og er derfor omfattet af flere aktørers indsats. Der kan opnås en effektiviseringsgevinst ved en øget koordinering, tværgående prioritering og mere hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem de forskellige aktører og energiarter og mellem de landsdækkende og de lokale/regionale aktiviteter.

Det er vigtigt, at indsatsen er effektiv, ensartet og enkel at administrere for selskaber og myndigheder. Elnetselskabernes energispareaktiviteter indgår fra 1. januar 2005 i selskabernes indtægtsrammer, hvilket forstærker behovet for klare mål for indsatsens omfang.

Rådgivningsindsatsen skal tage udgangspunkt i virksomhedernes og husholdningernes behov, og opgaverne bør i højere grad udliciteres. Evalueringen af erhvervsrådgivningen viser, at effekten i dag er uklar. Samtidig er der for lidt konkurrence i udførelsen af opgaverne, og der sker kun i

meget begrænset omfang udlicitering af opgaverne. Den manglende brug af udbud medfører kritik især fra rådgiverside og fra store energiforbrugere, som ikke mener, at de får et udbytte af rådgivningen, der svarer til deres bidrag.

Generelt skal indsatsen være markedsorienteret, og der skal være fokus på realisering af de påviste energibesparelser. Der skal sættes på udvikling af velfungerende markeder for energieffektive produkter og løsninger. Det skal være let for forbrugerne at realisere de anviste besparelser, og aktørerne skal hjælpe med realiseringen. Samtidig skal indsatsen tilrettelægges, så den fremmer markedsbaserede løsninger, herunder salget af energitjenester.

Indsatsen for at fremme anvendelsen af energieffektive elapparater skal gøre det let og billigt for forbrugerne at vælge energieffektive produkter i købsituationen. Erfaringerne fra Elsparefonden og elnetselskabernes indsats viser, at der herigennem kan opnås betydelige besparelser. I forhold til den nuværende indsats er der behov for et øget samarbejde.

En fremtidig indsats for at fremme elvarmekonvertering skal ske på baggrund af konkrete beregninger af om konverteringen er samfundsøkonomisk attraktiv.

Den lokale og regionale indsats skal ses i sammenhæng med den nationale indsats og i højere grad integreres heri. Inden for indtægtsrammerne skal elselskaberne fremover anvende 25 mio. kr. per år til en bredspektret besparelsesindsats. En del af indsatsen skal anvendes til lokale rådgivnings- og oplysningsindsatser.

De eksisterende lokale energispareudvalg fungerer generelt ikke tilstrækkeligt effektivt. Udvalgene har samlet set øget koordineringen, men det er vanskeligt at pege på konkrete resultater af udvalgsarbejdet. Det er kun i ringe omfang lykkedes at få kommuner, erhvervsliv og organisationer engageret i arbejdet og udvalgene mangler ressourcer og opbakning.

Den samlede indsats skal tilrettelægges så effekterne løbende opgøres og dokumenteres. Metoderne hertil skal være generelt anerkendte, transparente og skal sammen med opgørelser af effekten løbende lægges ud på Internettet af de respektive aktører.

*Med henblik på at skabe en mere **helhedsorienteret og effektiv organisering** af energispareindsatsen vil regeringen:*

- Etablere et EnergispareForum, som skal sikre en markedsbaseret, effektiv og samordnet energispareindsats, der øger realiseringen af energibesparelser og fremmer vækst, erhvervsudvikling, forsynings sikkerhed samt miljø. EnergispareForum skal medvirke ved prioritering af energispareindsatsen og udviklingen af en mere effektiv organisering. Forumet skal specielt medvirke til at styrke indsatsen vedrørende varmebesparelser.
- Drøfte den fremtidige organisering med parterne ud fra følgende principper:
  - Der skal i forhold til de forskellige sektorer ske en samordning af den indsats der i dag varetages af elnet-, naturgas- og fjernvarmeselskaberne samt Elsparefonden. Der skal i højere grad ske en central prioritering af indsatsen og en øget brug af udlicitering, som kan øge effektiviteten af indsatsen.
  - Der skal udarbejdes fælles planer og dokumentation for indsatsen. Samtidig vil der blive fastsat faste økonomiske rammer for indsatsen, og dette vil blive kombineret med en øget anvendelse af målstyring, hvor der fastlægges forpligtigelser for realiserede besparelser for forskellige sektorer. I forbindelse hermed vil det blive drøftet, om der skal arbejdes frem mod et egentlig marked for energibesparelser.
  - Indsatsen over for erhvervslivet skal i højere grad tage udgangspunkt i virksomhedernes behov, og der skal indledes et formaliseret samarbejde med relevante brancher. Indsatsen på tværs af de forskellige energiarter skal være sammenhængende og effektiv.
  - Indsatsen for at fremme varmebesparelser skal styrkes i samarbejde med leverandører, installatører mv. Der skal udvikles og markedsføres løsninger, som gør det nemt for husejerne at gennemføre forslag til varmebesparelser i forlængelse af bl.a. husmærknin-gen.
  - Den lokale indsats nyorienteres og effektiviseres.
- I samarbejde med de kommercielle leverandører af olie, varme, naturgas og el samt andre mulige aktører afklare, hvordan der fremover kan skabes et bedre grundlag for salg af energitjenester i overensstemmelse med forslaget til EU-direktiv om energieffektivisering og energitjenesteydelser.

Kapitel 5

Plan for implementering

Regeringen lægger vægt på, at de forskellige initiativer i handlingsplanen iværksættes snarest muligt. En række af initiativerne er langt fremme og vil blive implementeret i starten af 2005, mens andre initiativer kræver enten udredninger og analyser eller forhandlinger med de relevante aktører. Samtidig skal handlingsplanen drøftes med forligspartierne.

Parallelt med handlingsplanen fremlægges følgende nye rentable initiativer:

- Stramning af energibestemmelserne i bygningsreglementet (krav til nye bygninger, lavenergi-klasser, krav ved større renoveringer, herunder ved udskiftning af vinduer, tagdækning og kedler). De nye krav vil blive udsendt primo 2005 og være bindende fra den 1. januar 2006.
- Forslag til lov om fremme af energibesparelser mv. i bygninger vil blive fremsat i Folketinget i januar 2005 med henblik på ikrafttrædelse den 1. januar 2006. Bekendtgørelser om energimærkning samt tilsyn med kedler og ventilationsordninger skal foreligge inden lovens ikrafttrædelse.
- Cirkulære om energieffektivisering og energirigtigt indkøb i staten vil træde i kraft primo 2005.

I løbet af første halvdel af 2005 vil der i samarbejde med de relevante parter blive igangsat en indsats med følgende elementer:

- Mulighederne for at reducere de faste tariffer ved fjernvarme- og elforsyning.
- Mulighederne for at kommunerne og regionerne lever op til de samme krav om energieffektivisering og energirigtigt indkøb som de statslige institutioner.
- Fremme salget af energitjenester mv. i offentlige institutioner og erhvervsvirksomheder. Som led heri vil der blive gennemført en udredning om barrierer og udarbejdet forslag til konkrete initiativer.
- Mulighederne for at indgå aftaler med byggebranchen om fremme af energibesparelser i bygninger.

I løbet af foråret 2005 vil nyorienteringen af organiseringen blive drøftet med forligspartierne og aktørerne med henblik på, at de nødvendige ændringer vedtages inden udgangen af 2005. Som led heri vil de nærmere rammer for EnergispareForum blive fastlagt. Planen er, at EnergispareForum skal etableres gennem en ændring af lov om fremme af besparelser i energiforbruget.

I forbindelse med udformningen af den ny organisering vil følgende elementer endvidere indgå:

- Styrkelse af den samlede informationsindsats om energibesparelser i samarbejde med de forskellige aktører, herunder oprettelse af en internetportal og målrettede informationstiltag.

- Fremme anvendelsen af energiledelse og energibevidst projektering, synliggørelse og benchmarking af energiforbruget samt fremme mulighederne for anvendelse af energitjenesteydelser.
- Fremme synliggørelse af energiforbruget, f.eks. ved hjælp af avancerede energimålere og rådgivning om priselastisk elforbrug.

Endelig vil der i 2005 være en indsats i forhold til følgende initiativer:

- Lovgivningsmæssige ændringer med henblik på at ophæve kravene om tilslutningspligt til fjernvarme og naturgas samt forbudet mod anvendelse af elvarme for lavenergibygninger.
- Arbejde igangsættes med henblik på integration af energimærkning og tilstandsrapporter.
- Styrkelse af indsatsen for at fremme fælles europæiske initiativer på besparelsesområdet.
- Fremme af udnyttelsen af overskudsvarme.